

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY TA'LIM, FAN VA
INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI

MINISTRY OF HIGHER EDUCATION, SCIENCE AND
INNOVATION

МИНИСТРСТВО ВЫСШЕГО ОБРАЗОВАНИЯ, НАУКИ И
ИННОВАЦИЙ РЕСПУБЛИКИ УЗБЕКИСТАН

JIZZAX POLITEKNIKA INSTITUTI

JIZZAKH POLYTECHNIC INSTITUTE

ДЖИЗАКСКИЙ
ПОЛИТЕХНИЧЕСКИЙ ИНСТИТУТ

**“YANGI O‘ZBEKISTONNI BARPO ETISHDA TILLARNI O‘RGANISHNING
ZAMONAVIY TENDENSIYALARI”**

Mavzusidagi respublika ilmiy-amaliy konferensiya

Республиканская научно-практическая конференция на тему:
**«СОВРЕМЕННЫЕ ТЕНДЕНЦИИ В ОБУЧЕНИИ ИНОСТРАННЫМ ЯЗЫКАМ В
СТРОИТЕЛЬСТВЕ НОВОГО УЗБЕКИСТАНА»**

**“MODERN TRENDS IN LANGUAGE LEARNING IN THE FORMATION
OF A NEW UZBEKISTAN”**

Republic scientific- practical conference

18-aprel, 2025 yil

www.jizpi.uz

6. Mustafoqulova H.A. “Xorijiy tillarni o‘qitishda masofaviy ta’limni joriy etish texnologiyalari. Transport sohasidagi zamonaviy intellektni rivojlantirishning dolzarb masallari va yechimlari”, Respublika ilmiy-amaliy konferensiya materiallari, 2023 yil 18-19 oktyabr. JizPI. Jizzax.
7. Mustafoqulova H.A. “Texnika yo‘nalishida ingliz tili fanini o‘qitishda pedagogik texnologiyalardan foydalanish” mavzusidagi Bitiruv loyiha ishi. SamDU huzuridagi pedagog kadrlarni qayta tayyorlash va ularning malakasini oshirish mintaqaviy markazi. 2018 y. 29-30 dekabr. Samarqand.
8. Mustafoqulova H.A. “Ingliz tili o‘rganishni innovatsion metodlari” mavzusidagi Bitiruv loyiha ishi. O‘zbekiston Davlat Jahon tillari Universiteti huzuridagi pedagogik kadrlarni qayta tayyorlash va malakasini oshirish tarmoq markazi. 2024 y. 26-28 noyabr. Toshkent.
9. Xoshimov O‘. Yoqubov I. Ingliz tili o‘qitish metodikasi. T., - 2003.

TALABALARNING O‘QUV-BILUV FAOLIYATINI TIL PORTFELLARI ORQALI INTEGRATIV TASHKIL ETISH METODIKASINI SHAKLLANTIRISHNING ISTIQBOLLI SHAKLLARIDAN BIRI

Sanoyeva Gulbar Rizoqulovna
Alfraganus Universiteti “Fakultetlararo chet tillari” kafedrası
(PhD) dotsenti
e-mail: g.sanoyeva @afu.uz

Annotatsiya : Ta’lim jarayonida talabalarning o‘quv-biluv faoliyatini til portfelli orqali tashkil etish metodikasini shakllantirishning istiqbolli shakllari alohida ahamiyatga ega. Til portfelli kognitiv faoliyat natijalarini aks ettirish va baholash uchun zarur ko‘nikmalarni shakllantirishga samarali yordam beradi. Talabalarning badiiy matnlar asosida til o‘zlashtirishdagi yutuqlari aks ettiruvchi vosita sifatida ishlatiladi.

Kalit so‘zlar: Talabalarning o‘quv- biluv faoliyati, til portfeli, chet tillari, integrativ metodika , istiqbolli shakllar.

Abstract: In the educational process, promising forms of forming a methodology for the integrative organization of students’ educational activities through language portfolios are of particular importance. Language portfolios effectively help to form the necessary skills for reflecting and assessing the results of cognitive activity. Students’ achievements in language acquisition based on literary texts are used as a means of reflection.

Key words: student learning activities, language portfolio, foreign languages, integrative methodology , perspective forms .

Kirish: Hozirgi kunda chet tillarni ayniqsa ingliz tilini o‘rganish juda muhim hisoblanmoqda. Talabalar o‘quv- biluv faoliyatini, shaxsini va boshqa odamlar bilan o‘zaro aloqasini baholash qobiliyatini shakllantirish zarurati bilan bog‘liq

bo'lgan o'zini rivojlantirish mexanizmidir. Bu borada "til portfeli" – ta'lim jarayonidagi zamonaviy texnologiya – katta yordam berishi mumkin. Portfel bu shunchaki muqobil baholash usuli yoki talabalarning ishlarini yig'ish vositasi emas. Portfelning asosiy maqsadi – "nimalarga qodir ekanligingni ko'rsatishdir."

Chet tili o'qituvchisi uchun "til portfeli" talabaning o'zini o'zi baholash ko'nikmasini rivojlantirish vositasidir. Portfelning pedagogik falsafasi, avvalo, "nimaga qodirman va qodir emasman" dan ko'ra "mavzu, bo'lim yoki fan bo'yicha nimalarga qodirman va qodir emasman" ga e'tibor qaratishni nazarda tutadi. Portfel yuritishning asosiy maqsadi – bajarilgan ish bo'yicha mulohaza yuritish ko'nikmalarini rivojlantirishdir, ya'ni tilni egallash darajasini mustaqil baholash qobiliyatini, shuningdek, uni Yevropa standartlariga muvofiq baholash qobiliyatini shakllantirishdir [1].

Til portfeli ta'limning barcha bosqichlarida motivatsiyani qo'llab-quvvatlash va oshirishni ta'minlaydi, bu esa o'quv faoliyatida muvaffaqiyatni mustahkamlashga yordam beradi, ya'ni talabalarni chet tilini mustaqil va uzluksiz o'rganishga, o'z-o'zini rivojlantirishga tayyorlaydi hamda uning yordamida chet tilini boshqa sohalarda qo'llashga imkon beradi [2].

Til portfeli bilan ishlash maqsadlari va shakllari: chet tilini o'qitish amaliyotida turli xil bo'lishi mumkin. O'z holatiga ko'ra, til portfeli moslashuvchan o'quv vositasidir va deyarli har qanday o'quv holatiga moslashtirilishi mumkin: ta'lim maqsadlariga, talabalarning yoshiga, chet tilini egallash darajasiga, o'quv sharoitlariga, talabalarning individual xususiyatlariga, shuningdek, qo'llaniladigan o'qitish metodlari va vositalariga qarab. Bundan tashqari, til portfelining turli ko'rinishlari o'rganilayotgan til bilan ishlash maqsadlariga ko'ra birlashtirilishi mumkin.

Til portfelining samaradorligi, avvalo, boshqa nazorat va baholash shakllariga nisbatan baholash va o'z-o'zini baholashning autentik tabiati bilan izohlanadi. Bu, til portfelida aks etgan real o'quv vazifalari va ijodiy o'quv faoliyati mahsulotlari, aniq va talabalar tomonidan anglangan baholash mezonlari, shuningdek, chet tilini o'rganishdagi samarali shaxsiy tajribaning umumlashtirilishi orqali ta'minlanadi. Ushbu shakldagi o'z-o'zini baholash talabalarda o'quv- biluv faoliyatining real natijalarini aks ettiruvchi motivatsiyani faollashtirishga yordam beradi.

Hozirgi chet tillarni o'qitish amaliyotida turli xil til portfeli turlari maqsadga yo'naltirilgan holda samarali qo'llaniladi:

— O'z-o'zini baholash til portfeli (Self-Assessment Language Portfolio) – talabaning chet tilini egallash jarayonidagi yutuqlarini va o'rganilayotgan tilni bilish darajasini baholash vositasi.

— Avtonom o'rganish til portfeli (Language Learning Portfolio) – ushbu til portfeli bir maqsadli yoki kompleks yo'nalishga qarab farqlanishi mumkin: Chet tilida til o'rganishdagi ko'nikmalar: o'qish portfeli (Reading Portfolio), tinglash portfeli (Listening Portfolio), gapirish portfeli (Speaking Portfolio), yozish portfeli (Writing Portfolio) va chet tilida nutq faoliyatining bog'langan turlarini rivojlantirish portfeli (Integrated Skills Portfolio).

— O'quv mahsulotini namoyish etish vositasi sifatida til portfeli (Administrative Language Portfolio) – bu turdagi portfel talabaning ma'lum bir davr ichida bajargan eng yaxshi mustaqil ishlarini o'z ichiga oladi. Ushbu portfel yordamida talaba tilni ishlatish bo'yicha o'z yutuqlarini ishga qabul qilishi yoki boshqa maqsadlarda namoyish qilishi mumkin.

— Feedback portfeli – bu turdagi portfel bajarilgan o'quv topshiriqlarini o'z ichiga oladi va chet tilida muloqot qilishning turli integrativ metodikasi shakllanganlik darajasini aks ettiradi. Ushbu portfel ma'lum o'quv topshiriqlarining bajarilishi natijalari asosida qayta aloqa o'rnatish, baholash va mustaqil o'quv – biluv faoliyatini kerakli darajada tuzatish uchun xizmat qiladi.

Show Case tipi til portfeli funksiyasi – birinchi navbatda taqdimotli: bu nutq ijodiyoti, chet tilidagi nutqiy aloqaning tajribasi, o'rganilayotgan tilni turli holatlarda qo'llash, shuningdek, talabaning mustaqil va ijodiy ishlarini to'plash va taqdim etishdir. Talaba o'z ishlarini bu portfega o'zining nutq ijodiyoti muvaffaqiyati va sifatini baholash asosida tanlaydi, bu esa o'z-o'zini reflektiv baholash va chet tilini o'rganish va madaniyatni egallashda samarali o'quv faoliyatini rivojlantirishga yordam beradi.

Til portfeli bu shuningdek talabaning o'z yutuqlarini ma'lum bir davr ichida qayd etish, to'plash va baholashning usuli hamda o'z ishlarini va natijalarini namoyish etadigan kolleksiyasidir.

Xulosa qilib aytganda, til portfeli o'zining kontseptual mohiyatiga ko'ra, moslashuvchan o'quv vositasi bo'lib, deyarli har qanday o'quv holatiga, talabalarning yoshiga, chet tilini egallash bosqichiga, o'quv sharoitlariga, talabalarning individual xususiyatlariga va o'quv-biluv faoliyatining individual uslubiga moslashtirilishi mumkin. Portfel — bu butunlay hayot davomida o'rganish strategiyasini amalga oshirishdir, bu esa butun dunyo bo'ylab zamonaviy ta'lim tizimlarining asosiy yo'nalishi va maqsadi bo'lib, bilimlarga asoslangan jamiyat ehtiyojlarini qondirishga xizmat qiladi [3]. Shu o'rinda til portfellari orqali ta'lim jarayoniga tatbiq qilishdagi metodlarini quyidagicha tavsiflash joiz. Metod –

nazariy, amaliy, boshqaruv, biluv, maishiy tavsifdagi vazifalarni yechimining ma'lum yo'li hisoblanadi.

ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. "Rossiyada zamonaviy til ta'limi tizimi va chet tilini o'qitish metodikasidagi innovatsion texnologiyalar: yangiavlod standartlariga talablar" V Boshqaruv seminari materiallari, 29 noyabr 2010 yil, Yekaterinburg. – Yekaterinburg, 2011. – 98 bet.
2. Dunaeva, L.A. "Portfel — chet tili o'quvchilarining shaxsiy yutuqlarini baholash shakli" / L.A. Dunaeva // Rossiya xalqaro do'stlik universiteti jurnali. – 2009. - №3. – B.52-58.
3. Ivanchanko T.Yu. "Til portfeli: hayot davomida o'rganish strategiyasi"/ T.Yu. Ivanchanko // Yosh olim. – 2013.-N5.-B.704-707.
- 4.Labazina L. N. Evropa til portfeli – talabalarning chet tillari bo'yicha bilimlarni baholash va o'z- o'zini baholash vositasi.Yaroslavlpedagogik byulleteni.N:2 (35).2003 - B. 14.
5. Shcemeleva, I.Yu. "Innovatsion o'quv metodlarini chet tillarini o'qitishda qo'llash" / I.Yu. Shcemeleva, Yu.S. Vasilyeva, A.O. Nasledova, I.V. Nuzha. – Orsk : OGTI nashriyoti, 2009. – 118 b.
6. Aripova M., Nosirova Sh. Ingliz tilini o'qitishda zamonaviy pedagogik texnologiyalardan foydalanish. 2019.

INGLIZ TILINING TIKUVCHILIK VA TO'QIMACHILIK SANOATI YO'NALISHIDAGI AHAMIYATI

Sayfullayeva Sevinch Shukurillo qizi

JizPI Sanoat texnologiyalari fakulteti talabasi

Gmail: sevinchss312@gmail.com

Maxramova Farangiz Abdumannon qizi

JizPI Sanoat texnologiyalari fakulteti talabasi

Gmail: makhramovafarangiza@gmail.com

Mamarizayeva Farangiz Zohidjon qizi

JizPI O'zbek va xorijiy tillar kafedrasi

katta o'qituvchisi

E-mail: farangiz.angel@bk.ru

Annotatsiya. Ushbu maqolada ingliz tilining tikuvchilik va to'qimachilik sohasidagi ahamiyati tahlil qilinadi. Chet tillarini, ayniqsa, ingliz tilini bilish xalqaro miqyosda hamkorlik qilish, zamonaviy texnologiyalar bilan ishlash, eksport jarayonlarini yengillashtirish va ilmiy innovatsiyalarni o'zlashtirish uchun juda muhimdir. Maqolada ushbu jihatlar batafsil yoritilgan.

	Shing'isbek Amirbek uli	
94	MODERNIZATION PROCESS OF EDUCATIONAL SYSTEM IN THE ASPECT OF FOREIGN LANGUAGE TEACHING IN UZBEKISTAN. Ochilova Nigora Normurodovna	369
95	ROLLE DER LIEDER IM DEUTSCHUNTERRICHT. Quychiyeva Zuxra Isaqulovna, Pulatova Fotima	373
96	ENHANCING COMMUNICATION SKILLS IN ENGLISH AMONG NON-PHILOLOGY STUDENTS. A.B.Rahimov	376
97	PROCESS OF DEVELOPING LANGUAGE COMPETENCE OF ENGINEERS. A.B.Rahimov	380
98	INGLIZ VA O'ZBEK TILLARIDA "SHUKRONALIK"NI IFODALAYDIGAN BIRLIKLAR TADQIQI. Rahimova Shahnova Jo'raqulovna	385
99	KICHIK YOSHDAGI BOLALARGA INGLIZ TILINI O'RGATISHDA ZAMONAVIY INNOVATSION USULLARDAN FOYDALANISH. Rustamova Fotima Muzaffar qizi	389
100	TALABALARNING O'QUV-BILUV FAOLIYATINI TIL PORTEFELLARI ORQALI INTEGRATIV TASHKIL ETISH METODIKASINI SHAKLLANTIRISHNING ISTIQBOLLI SHAKLLARIDAN BIRI. Sanoyeva Gulbar Rizoqulovna	391
101	INGLIZ TILINING TIKUVCHILIK VA TO'QIMACHILIK SANOATI YO'NALISHIDAGI AHAMIYATI. Sayfullayeva Sevinch Shukurillo qizi, Maxramova Farangiz Abdumannon qizi, Mamarizayeva Farangiz Zohidjon qizi	395
102	ОСНОВНЫЕ ПРОБЛЕМЫ ПРИ ПЕРЕВОДЕ ЛИТЕРАТУРЫ НА ИНОСТРАННЫЙ ЯЗЫК. Сафина ФаридаАхатовна	397
103	ПРОБЛЕМА СОХРАНЕНИЯ НАЦИОНАЛЬНОГО КОЛОРИТА В ХУДОЖЕСТВЕННОМ ПЕРЕВОДЕ (НА ПРИМЕРЕ УЗБЕКСКОЙ, РУССКОЙ И НЕМЕЦКОЙ ЛИТЕРАТУРЫ). Сафина ФаридаАхатовна, Давлатова Нигора Озод кизи	400
104	EUROPEANLANGAUGES BY LEXICAL DIFFERENCE TO TURKIC LANGAUGES. Safina Farida Axatovna	405
105	O'ZBEK ADABIYOTINING G'ARB VA SHARQ AKADEMIK DOIRALARIDA TADQIQ ETILISHI. Sidiknazarova Zulfiya Mirsharapovna	408
106	TA'LIM TIZIMIDA RUS TILINI O'QITISHNING INNOVATSION USULLARI. Sayidova Madina Abdurasul qizi	412
107	ENERGETIKA SOHASIDA XALQARO HAMKORLIK ALOQALARI MASALALARIDA CHET TILLARINING AHAMIYATI. Qodirova Dilafro'z Jo'raqul qizi, Mardiyeva Bibisora Musoxon qizi, Mamarizayeva Farangiz Zohidjon qizi	415
108	ZAMONAVIY DUNYODA INGLIZ TILINI O'RGANISHNING AHAMIYATI.	418